

striden är säker död eller stympning. Ty nutidens »snabbeld» rasar mest härjande i den vikandes rygg, om också icke mycket mindre i den öfvade anfallandes bröst. Soldatbildning är derföre soldatens bästa vapen. Men ändamålet kan på olika vägar vinnas; och hvarje folks egendomliga förhållanden hafva sin rätt att afses. Möjlighet för landtdag har i liknande fall funnits att få lära känna, hvad som kan af regeringens medgifvas. Och om landtdagen prorogeras till hösten, ginge det möjligen an att i petitionsform ingå till H. M:t med ändringsförslag, eller med grunder för ett sådant.

10 Det kan i våra förhållanden med skäl sägas: Rom byggdes icke på en dag. Hos alla andra folk har värnepligten varit en lättnad från tyngre militärtunga. I vårt land deremot har sedan två århundraden hvarje förpligtelse till krigstjenst varit okänd. Vi hafva icke haft annan militär än legoknektar. I andra länder har värnepligten inneburit ett nytt åtagande endast för de mera bildade samhällsklasserna, hvilka icke kunnat eller velat förneka äfven sin pligt att försvara fäderneslandet. Hos oss är åliggandet nytt äfven för hela massan af folket, och vår allmoge kan hafva svårt att förstå, hvarföre landets försvar icke såsom
20 hittills kan besörjas genom att lega soldater. Klokhet och billighet bjuda derföre, att den nya bördan icke må göras för tung att bära, på det att åtagandet icke snart må följas af bemödanden att åter blifva detsamma qvitt.

Det bör vidare tagas i betraktande, att den finska soldaten föga någonsin skall komma att inom eget land egentligen stå mot en fiende öga mot öga. Han kan på sin höjd få vid våra stränder afvisa ströfpartier, som söka landstiga för att proviantera eller, om de äro engelsmän, för att röfva och bränna. För detta försvar behöfvas väl icke preussiska mönstersoldater. Det är endast då, när det kunde
30 åläggas en finsk trupp att utom landets gräns deltaga i en rysk härs strider, dess soldatbildning komme att ställas på verkligt prof. Men det synes icke omöjligt att för detta behof använda endast årsklasser, som redan ega större öfning. För sådan händelse erfordras väl också en annan formation, än den i fristående bataljoner. Öväntadt bör det icke vara, att en sådan användning af våra värnepligtige af bekymrade fäder motses med en viss oro, hvilken dock icke torde delas af deras söner. Och gifvet är, att denna användning påkallar helt andra omsorger, än paraderandet bland vänner och fränder. Några ord i detta ämne skola följa nästa gång.

J. V. S.

40

123 VÄRNEPLIGTSLAGEN – FORMATIONEN PÅ KRIGSFOT.

Morgonbladet n:o 96, 27.IV 1877

Det kan icke nekas, att lydelsen af § i värnepligtslagen:

»För thronens och rikets försvar är hvarje Finsk medborgare värnepliktig.»

50 varit för mången läsare skrämmande. Riket är stort, dess gränser långt borta i Asien, och krigstjenst äfven utanför dessa gränser frammanar bilden af omätliga afstånd, af ödemarker och halfvilda folkstammar, bland hvilka våra värnepligtige skulle få »i krigstid – kvarstanna i tjensten, så länge behofvet kräfver» (se § 14), d. v. s. menar man till sin lefnads tidigare eller senare slut. Och obestriddigt är, att

krigstjenst i vårt lands förhållanden har ett allvar, långt utöfver förhållandet i de flesta småstater i Europa.

Men första vishetslagen för hvarje folk, som vill uppehålla sin tillvaro »bland nationernas tal», är den att erkänna fakta. Detta förstodo de män, till hvilka de citerade orden ställdes. Och vi deras efterkommande få aldrig glömma denna sanning. Till hvarje statlig existens hör icke blott en egen, oafhändig inre statsform, utan äfven en mera eller mindre oafhändig, internationel tillvaro. I vår tid har denna sistnämnda en vid krets, emedan betingad af ömsesidigt erkännande mellan stater i alla verldsdelar. Och det faktum, med hvilket vi hafva att räkna, är, att Finland icke åtnjuter ett sådant erkännande annorlunda, än såsom en del af Ryska riket. När Hans Majestät undertecknar en traktat med fremmande makt, gäller den äfven utan vidare för Finland, ehuru väl i en del särskilda bestämmingar rörande Finland kunna ingå, öfver hvilka då äfven vår senat blifvit hörd. Men historien visar, att ett sådant erkännande icke vinnes och bibehålles utan krig och fred, man må då anse kriget för en beklagensvärd naturnödvändighet eller såsom tillhörande den moraliska verldsordningen. Vi Finnar kunna nu väl lika litet pretendera, att Kejsardömet skall bära krigets börda, för att förskaffa oss internationelt erkännande, som att Ryska militären skall bevaka våra ränterier, fångelser m. m. Huru obetydligt än vårt deltagande äfven med bästa vilja må vara, är det dock klart och obestriddigt, att »rikets försvar» är äfven den Finska medborgarens pligt.

Hvad det internationela erkännandet betyder, lär daglig erfarenhet. För våra skutor stå alla jordens haf och hamnar öppna. En Finsk medborgares person och egendom har lagligt skydd i alla herrars länder. Ja strängt taget får för honom intet lands gräns tillslutas. Han har, hvarthän han än kommer, bakom sig en skyddsvakt, som nog inger respekt.

Att likväl våra värnepligtige någonsin skulle komma att sändas till Turkestan eller till Sabajkalska gränsen – den farhågan kan tryggt förvisas till fantasiernas område. Men väl kan det hända, att vårt lilla embryö till en här kan behöfvas i något krig på närmare håll enligt det Finska ordspråket »lisänä rikka rokassa», när nemligen kriget skulle gälla någon fiende, som icke eger en betydligare flotta. Ty eljest behöfvas våra värnepligtige nog i eget land, hvars kuster utgöra en betydlig del af hela rikets. Dessutom anses ju, om en större landstigning kan befaras, en sådan komma att riktas mot Petersburg, och då har äfven kejsaredömet sitt försvar i Finland. Sällan lär det derföre kunna inträffa, att våra få bataljoner skulle vara behöfligare utom landets gräns, än inom densamma.

Men en omständighet i förslaget till Värnepligtslag och i kostnadsförslaget kunde väl tydas derhän, att en användning af de värnepligtige utom gränsen i allmänhet varit påräknad. Denna är deras indelning i fristående bataljoner med benämningen skarpskyttebataljoner. Sådane fristående skyttebataljoner, jägarebataljoner i Tyska hären, fördelas nemligen på de större truppafdelningarne, i Preussen en jägarebataljon på hvarje division, så att den åtföljer den ena af divisionens brigader. Brigaden består af två infanteriregementen à 3 bataljoner, till hvilka alltså jägarebataljonen kommer såsom sjunde bataljon. Vore nu meningen att på sådant sätt fördela de värnepligtige inom eget land, nemligen på Ryska infanteribrigader, som kunde här stationeras, så är väl, i händelse de anses sålunda komma att göra bästa gagn, härom icke mycket att säga. Mesta svårighet gör språkolikheten, icke under

marsch m. m., utan under strid. Ty isynnerhet vid en tillfälligt uppkommen affär, i hvilken skilda truppdelar deltaga, allteftersom de hinna framkomma, verkar nutidens stridssätt, att de upplösas i sina beståndsdelar och uppblandas med fremmande elementer samt komma att föras af det befäl, som ännu återstår på platsen, utan afseende på hvilken truppdel detsamma tillhör. Fransk-Tyska kriget företedde märkliga exempel på denna ordning i oordningen just i Preussarnes led. Men språkförbistring måste vid dylika tillfällen blifva för ordningen menlig. Dock torde, såsom förut sagdt, striden på nära håll sällan kunna i vårt land komma i fråga, och formation på isolerade bataljoner derföre här blifva utan menlig följd.

10

Men annorlunda ställer sig förhållandet, om de värnepligtige sändas utom landet. Det blir då oundgängligen nödvändigt, att bataljonerna ställas under ett gemensamt finskt öfverbefäl. I kostnadsförslaget afses endast en inspektör och hans kanslichef. Detta vill väl säga, att Inspektören icke är en öfverbefälhafvare, med sin stabschef, utan endast har att öfvervaka bataljonens administration och öfningar i fredstid.

20

En brigad består såsom sades i regeln af två regimenten à 3 bataljoner. Förenas alltså 6 bataljoner till en brigad, torde det väl äfven vara nödigt, att de formeras på två regimenten, mindre kanske för stridens behof, än för marschen. Ty icke ens bataljonen, utan kompaniet är numera den taktiska enheten i sjelfva striden, ehuru dock anryckandet vanligen sker bataljonsvis. Misstager jag mig icke, har man likväl i Preussen ansett formation på regimente behöflig för fredstid och för marschen med afseende på ekonomin, sanitetsvården m. m. Lätt förstås också, att hvarje ny anordning näst före utryckandet i fält måste hafva sin olägenhet och sin våda. Men må härmed förhålla sig huru som helst, när bataljonerna förenas till brigad, torde regimentsindelningen vara nödvändig. Anses de föreslagna nio bataljonerna böra utkommenderas, så torde väl intet hindra föreningen af tre regimenten på samma brigad. Emedan rikets hela styrka vid utbrottet af ett krig icke ögonblickligen torde föras fram i första linjen, utan någon del följa såsom reserv, kan det väl antagas, att de i vårt aflägsna land förlagda trupper komma att tillhöra denna del. Någon tid komme då att finnas, för att få den nya formationen i sina gängor.

30

Skälen för densamma äro i Kuukauslehtis bekanta, särskildt aftryckta och öfversatta artikel i ämnet så fullständigt utlagda, att det vore onödigt här upprepa desamma. Deras summa är: våra värnepligtige behöfva skyddet af ett Finskt generalbefäl; endast i samlad trupp kan deras beklädnad, proviantering och sjukvård så skötas, att de icke gagnlöst förgås af brist och vanvård. Endast sålunda blir det för deras anhöriga möjligt att understöda dem. Härtill kommer, att äfven krigslagens tillämpning i många fall beror af öfverbefälhafvarens afgörande; och denna måste derföre vara en person som känner och lyder under Finsk lag. Men hvad i Kuukauslehti yrkas såsom allmän regel, torde på ofvan anförda skäl kunna inskränkas till det fall, att bataljonerna sändas utom landets gränser.

40

Önskligt vore väl också ett stadgande i Värnepligtslagen, att detta må ske endast för krigsbehof. Ty hvad i § 120 stadgas, att nemligen bataljonerna äro »förlagde i länen», svarar icke fullt häremot. De kunna naturligtvis kommanderas till möten och till garnisonstjänst utom sitt län. Och sådana kommenderingar torde väl komma att ske på Ryska krigsministerns föredragning. Tillägget, att de icke förläggas utom landet i fredstid, saknas således. Ett härmed sammanhängande

50

önskningsmål vore väl, att vid sådana föredragningar angående Finska militären en Finsk militiestatssekreterare skulle få vara närvarande, för att på nådig befallning lemna upplysningar rörande våra lagar och förhållanden.

En åsigt i ämnet, om hvars rättighet jag likväl blifvit tveksam, må här finna plats. När en truppstyrka beordras att utom landet deltaga i kriget, är det önskligt, att den må vara fullt öfvad. Om t. ex. endast en brigad af 6 bataljoner till en början utkommenderas, hade jag trott det möjligt, att de minst öfvade kunde kvarlemnas i depot och ersättas af mera öfvadt manskap från annan bataljon. En sådan omrangering närmast före uppbrott har nu visat sina olägenheter, men borde icke mycket derangera, om ombytet sker nummer för nummer. Ty en dylik rangering måste vidtagas, då under pågående krig ersättnings manskap tillkommenderas. Enligt uppgift omrangeras i Preussen vid uppbrott lederna i hvarje kompani. På anförda åtgärd hänsyftas såsom utväg att motväga en kortare tjänsttid i Morgonbl. n:o 91. Derigenom skulle allt manskap, som insättes i brigaden, komma att ega minst två års öfning.

Men hufvudsak är, att det må komma att tillhöra en samlad truppstyrka under Finskt generalbefäl, såsnart det kallas utom landets gränser. Ett stadgande härom i Värnepligtslagen torde lätt erkännas vara af största vikt och borde väl icke möta hinder. I detta hänseende likasom i fråga om tjänsttiden kan det icke tillräckligt framhållas, att krigstjenstskyldigheten för vårt folk är något fullkomligt nytt; hvarföre icke blott all den lättnad, som utan skada i sak är möjlig, dervid bör medgifvas, utan äfven anordningen öfverhufvud bör göras så betryggande, att åtagandet icke mötes af farhågor och motvilja. Mycket kan då framdeles ändras och rättas, när insigten klarnat och sinnena hunnit göra sig förtrogna med den nya inrättningen. Äfven det militära bedömandet har då en fast utgångspunkt, när erfaras får, hvad slags soldater det blifvit af våra värnepligtige.

J. V. S.

124 YTTTRANDEN VID LANTDAGEN 27.IV 1877

Protokoll fördrat hos Finlands ridderskap och adel

Herr *Snellman* yttrade: Utan tvifvel kommer underrättelsen derom, att så säker utsigt finnes att för landets myntväsende i den närmaste framtiden skall kunna vinnas stadga, att i hela landet mottagas med stor glädje. Jag bekänner att jag med afseende å de närvarande förhållandena i Ryssland icke vågat tro derpå att denna varit så nära, och ehuru jag underrättats derom, att man derstädes kommit till andra liberale grundsatser i afseende å våra myntförhållanden, så misskänner jag dock icke den stora förmåga, som nedlagts uti bemödandet att bringa saken till ett så lyckligt slut, och det är af uppriktigt hjerta jag lyckönskar landets finansstyrelse till det vunna resultatet.

Men så glädjande detta än är, måste jag beklaga, att vid den nådiga propositionens i ämnet affattande man lyssnat för mycket till den nedsatta komiténs utlåtande. Hvad föreslås nemligen i denna proposition med afseende å öfvergången ifrån silfvervärde till guldvärde? Helt enkelt att silfvermarken skall gälla enligt proportion med afseende å öfvergången ifrån silfvervärde till guldvärde? Helt enkelt att silfvermarken skall gälla enligt proportion af en till 15 1/2 d. v. s. att 15 1/2 silfvermark vore lika gällande med en guldmark. Hvaroch en vet, att